

EUROPEES PARLEMENT

2014 - 2019

Zittingsdocument

A8-0207/2015

24.6.2015

VERSLAG

naar een geïntegreerde aanpak van cultureel erfgoed voor Europa
(2014/2149(INI))

Commissie cultuur en onderwijs

Rapporteur: Mircea Diaconu

INHOUD

	Blz.
ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT	3
TOELICHTING	17
ADVIES VAN DE COMMISSIE VERVOER EN TOERISME	21
ADVIES VAN DE COMMISSIE REGIONALE ONTWIKKELING	29
UITSLAG VAN DE EINDSTEMMING IN DE COMMISSIE	34

ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT

naar een geïntegreerde aanpak van cultureel erfgoed voor Europa (2014/2149(INI))

Het Europees Parlement,

- gezien de preambule van het Verdrag betreffende de Europese Unie, en met name artikel 3, lid 3 waarin wordt gesteld dat de ondertekenende partijen worden "geïnspireerd door de culturele, religieuze en humanistische tradities van Europa",
- gezien artikel 167 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU),
- gezien het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en met name artikel 22,
- gezien het Verdrag betreffende de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen dat door Unesco werd aangenomen op 20 oktober 2005,
- gezien Verordening (EU) nr. 1295/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2013 tot vaststelling van het programma Creatief Europa (2014-2020) en tot intrekking van de Besluiten nr. 1718/2006/EG, nr. 1855/2006/EG en nr. 1041/2009/EG¹,
- gezien Verordening (EU) nr. 1303/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 december 2013 houdende gemeenschappelijke bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds, het Cohesiefonds, het Europees Landbouwfonds voor plattelandontwikkeling en het Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij en algemene bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds, het Cohesiefonds en het Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1083/2006 van de Raad,²
- gezien Verordening (EU) nr. 1301/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 december 2013 betreffende het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling en specifieke bepalingen met betrekking tot de doelstelling "Investeren in groei en werkgelegenheid", en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1080/2006³,
- gezien Verordening (EU) nr. 1291/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2013 tot vaststelling van Horizon 2020 - het kaderprogramma voor onderzoek en innovatie (2014-2020) en tot intrekking van Besluit nr. 1982/2006/EG,⁴
- gezien Richtlijn 2014/60/EU van het Europees Parlement en de Raad van 15 mei 2014

¹ PB L 347 van 20.12.2013, blz. 221.

² PB L 347 van 20.12.2013, blz. 320.

³ PB L 347 van 20.12.2013, blz. 289.

⁴ PB L 347 van 20.12.2013, blz. 104.

betreffende de teruggave van cultuurgooederen die op onrechtmatige wijze buiten het grondgebied van een lidstaat zijn gebracht, en houdende wijziging van Verordening (EU) nr. 1024/2012 (herschikking)¹,

- gezien Richtlijn 2013/37/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot wijziging van Richtlijn 2003/98/EG inzake het hergebruik van overheidsinformatie,²
- gezien de Kaderconventie van de Raad van Europa over de waarde van cultureel erfgoed voor de samenleving (Conventie van Faro van 13 oktober 2005)³,
- gezien de conclusies van de Raad van mei 2014 over cultureel erfgoed als strategische hulpbron voor een duurzaam Europa⁴,
  - gezien de conclusies van de Raad van 25 november 2014 over participatief beheer van cultureel erfgoed en het werkplan voor cultuur voor de periode 2015-2018, en over het Europees Jaar van het culturele erfgoed⁵,
  - gezien Aanbeveling 2011/711/EG van de Commissie van 27 oktober 2011 betreffende de digitalisering en onlinetoegankelijkheid van cultureel materiaal en digitale bewaring⁶,
  - gezien de mededeling van de Commissie van 26 november 2014 getiteld "Een investeringsplan voor Europa" (COM(2014)0903),
  - gezien de mededeling van de Commissie van 22 juli 2014 getiteld "Naar een geïntegreerde aanpak van cultureel erfgoed voor Europa" (COM(2014)0477),
  - gezien het advies van het Comité van de Regio's van november 2014 naar aanleiding van de mededeling van de Commissie getiteld "Naar een geïntegreerde aanpak van cultureel erfgoed voor Europa",
- gezien artikel 52 van zijn Reglement,
- gezien het verslag van de Commissie cultuur en onderwijs en de adviezen van de Commissie vervoer en toerisme en de Commissie regionale ontwikkeling (A8-0207/2015),

A. overwegende dat cultuur en cultureel erfgoed collectieve rijkdommen en gemeenschappelijke goederen en waarden zijn die niet voor exclusief gebruik mogen dienen, en dat hun volle potentieel voor duurzame menselijke, sociale en economische ontwikkeling nog niet volledig onderkend en op de juiste wijze benut wordt, noch op het niveau van EU-strategieën, noch in de ontwikkelingsdoelinden van de VN voor de

---

¹ PB L 159 van 28.5.2014, blz. 1.

² PB L 175 van 27.6.2013, blz. 1.

³ Op 13 oktober 2005 goedgekeurd door het Comité van ministers van de Raad van Europa; op 27 oktober van hetzelfde jaar opengesteld voor ondertekening in Faro (Portugal); in werking getreden op 1 juni 2011.

⁴ PB C 183 van 14.6.2014, blz. 36.

⁵ Nog niet in het Publicatieblad gepubliceerd.

⁶ PB L 283 van 29.10.2011, blz. 39.

periode na 2015;

- B. overwegende dat de uiteenlopende effecten die cultuur op de samenleving heeft, moeten worden meegewogen in het besluitvormingsproces;
- C. overwegende dat het cultureel erfgoed van nature heterogeen is, culturele en taalkundige verscheidenheid en pluralisme weerspiegelt en een impact heeft op de regionale ontwikkeling, sociale cohesie, landbouw, maritieme zaken, milieu, toerisme, onderwijs, de digitale agenda, externe betrekkingen, douanesamenwerking en onderzoek en innovatie;
- D. overwegende dat de bevordering van cultuur, culturele verscheidenheid en de interculturele dialoog een drijvende kracht vormen achter de samenwerking tussen de lidstaten;
- E. overwegende dat het stimuleren van de Europese culturele en taalkundige verscheidenheid, het bevorderen van het Europees cultureel erfgoed en het versterken van het concurrentievermogen van de culturele en creatieve sectoren in Europa erop gericht zijn om de slimme, duurzame en inclusieve groei aan te wakkeren;
- F. overwegende dat cultuurgoederen duurzame rijkdommen zijn die waarde creëren en bijdragen tot de ontwikkeling van vaardigheden en economische groei, door het toerisme te bevorderen, en nieuwe banen opleveren;
- G. overwegende dat de projecten ter opwaardering van het cultureel erfgoed vaak voorbeelden van innoverende en duurzame economische activiteiten zijn waarmee de ondernemings- en onderzoekscapaciteit van kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) kan worden ontwikkeld;
- H. overwegende dat zowel het materiële als immateriële culturele erfgoed een belangrijke rol speelt bij het creëren, in stand houden en bevorderen van de Europese cultuur en waarden en een nationale, lokale en individuele identiteit, alsmede de hedendaagse identiteit van de Europeanen;
- I. overwegende dat het beleid inzake onderhoud, restauratie, behoud, toegankelijkheid en exploitatie van het culturele erfgoed in de eerste plaats onder de nationale, regionale of lokale bevoegdheid valt, maar dat het cultureel erfgoed ook een duidelijke Europese dimensie kent en rechtstreeks in het EU-beleid aan de orde komt, onder meer op terreinen als landbouw en onderzoek en innovatie;
- J. overwegende dat in artikel 167 VWEU wordt bepaald dat de Unie bijdraagt tot de ontplooiing van de culturen van de lidstaten onder eerbiediging van de nationale en regionale verscheidenheid van die culturen, en tevens de nadruk legt op het gemeenschappelijk cultureel erfgoed.
- K. overwegende dat in artikel 167 VWEU voorts wordt bepaald dat het optreden van de Unie erop gericht is de kennis en de verspreiding van de cultuur en de geschiedenis van de Europeanen te verbeteren, de samenwerking tussen de lidstaten aan te moedigen en zo nodig hun activiteiten op het gebied van de instandhouding en bescherming van het

cultureel erfgoed van Europees belang te ondersteunen en aan te vullen;

- L. overwegende dat het cultureel erfgoed in het werkplan voor cultuur waaraan de Raad op 25 november 2014 zijn goedkeuring heeft gehecht, als een van de vier prioriteiten voor het EU-cultuurbeleid voor de periode 2015-2018 is bestempeld;
- M. overwegende dat het gebrek aan naar sekse opgesplitste culturele gegevens, onder meer op het vlak van cultureel erfgoed, een van de factoren is die de bestaande genderkloven en -uitdagingen verhullen voor beleidsmakers en besluitvormers;
- N. overwegende dat de informatie over financieringsmogelijkheden via EU-programma's op terreinen in verband met cultureel erfgoed, zoals plaatselijke en regionale ontwikkeling, culturele samenwerking, onderzoek, onderwijs, steun aan kmo's, het maatschappelijk middenveld en toerisme, wel beschikbaar is maar nogal versnipperd is;
- O. overwegende dat de culturele en toeristische waarde van de Europese culturele routes van de Raad van Europa voor de bevordering van een gemeenschappelijk Europees cultureel erfgoed en voor de ontwikkeling van duurzaam cultuurtoerisme sterker benadrukt moet worden;
- P. overwegende dat de Prijs voor Cultureel Erfgoed van de Europese Unie/de "Europa Nostra"-prijzen van de Europese Unie topkwaliteit bevorderen, vanwege hun voorbeeldfunctie als inspiratiebron dienen en de uitwisseling van optimale werkmethoden op het vlak van erfgoed in heel Europa stimuleren;
- Q. overwegende dat in het Handvest van Venetië voor behoud en restauratie van monumenten en locaties, de Overeenkomst van Granada inzake de bescherming van het architectonische erfgoed van Europa en de Overeenkomst van Valletta inzake de bescherming van het archeologische erfgoed internationaal erkende normen voor herstel van cultureel erfgoed en archeologische werkzaamheden duidelijk geformuleerd zijn;¹

Geïntegreerde aanpak

1. acht het van het grootste belang dat gebruik wordt gemaakt van de beschikbare middelen voor ondersteuning en bevordering van het cultureel erfgoed aan de hand van een geïntegreerde benadering, met inachtneming van de culturele, economische, sociale, historische, educatieve, ecologische en wetenschappelijke facetten;
2. is van mening dat cultureel erfgoed een geïntegreerde aanpak vergt om een culturele dialoog op gang te brengen en wederzijds begrip te kweken; is ervan overtuigd dat een dergelijke aanpak kan leiden tot meer sociale, economische en territoriale samenhang, terwijl daarmee tevens wordt bijgedragen aan de verwezenlijking van de doelstellingen die zijn geformuleerd in de Europa 2020-strategie;
3. richt in het kader van de ontwikkeling van de nieuwe geïntegreerde aanpak van cultureel erfgoed de onderstaande specifieke aanbevelingen tot de Commissie:

---

¹ Handvest van Venetië, in 1965 vastgesteld door Icomos (International Council on Monuments and Sites); Overeenkomst van Granada, in 1985 goedgekeurd door de Raad van Europa; Overeenkomst van Valletta, in 1992 goedgekeurd door de Raad van Europa.

- a) de totstandbrenging, overeenkomstig de gangbare sectoroverschrijdende en flexibele werkmethode van de Commissie, van een gemeenschappelijke aanpak binnen de Commissie door verbeterde samenwerking tussen de diverse beleidssectoren die zich met cultureel erfgoed bezighouden, en verslaglegging aan het Parlement over de resultaten van deze nauwere samenwerking;
  - b) de bekendmaking aan de potentiële begunstigden, op een directe en toegankelijke manier, bijvoorbeeld via een centraal informatieplatform en de uitwisseling van optimale werkmethode in de EU, van de bestaande Europese financieringsmogelijkheden voor cultureel erfgoed;
  - c) de aanwijzing van, bij voorkeur, 2018 als Europees Jaar van het culturele erfgoed, met een toereikende begroting en met onder andere als doel om toekomstige generaties beter en in bredere kring bewust te maken van en voor te lichten over de waarden van het Europees cultureel erfgoed en de bescherming daarvan, en de indiening van een ontwerpprogramma voor het Europees Jaar bij het Parlement, uiterlijk in 2016;
  - d) de onderkenning binnen haar politieke en horizontale benadering van cultureel erfgoed als een zowel roerend als onroerend en zowel materieel als immaterieel goed dat niet te reproduceren is en waarvan de authenticiteit dus moet worden bewaard;
4. pleit voor een beleidskader dat in de nabije toekomst moet worden uitgestippeld voor de historische omgeving – die ook wel bekendstaat als onroerend erfgoed – en dat in overeenstemming met artikel 4 VWEU een regelgevingskader omvat voor monumenten, archeologie en historische landschappen;
  5. bevordert creatieve hedendaagse innovatie in architectuur en design op basis van de eerbiediging van zowel het verleden als het heden, waarbij echter wel een hoge kwaliteit en samenhang wordt gewaarborgd;

Europese financieringsmogelijkheden voor cultureel erfgoed

6. wijst erop dat de Unie zich inzet voor het behoud en de bevordering van het Europees cultureel erfgoed met diverse programma's (Creatief Europa, Horizon 2020, Erasmus+, Europa voor de burger), financiële steun (de Europees structuur- en investeringsfondsen) en activiteiten als de Europese culturele hoofdsteden, de Open Monumentendag en het Europees erfgoedlabel; is voorstander van nog grotere betrokkenheid van de EU en de lidstaten bij de bevordering van onderzoek;
7. verzoekt de Commissie
  - a) één EU-portaalsite voor materieel en immaterieel cultureel erfgoed te creëren, waarin informatie van alle EU-programma's voor steunverlening voor het cultureel erfgoed gebundeld wordt, ingedeeld aan de hand van drie aspecten: een database van materiële en immateriële culturele objecten, met onder andere voorbeelden van optimale werkmethode op het vlak van behoud en bevordering, met alle relevante referenties; financieringsmogelijkheden voor cultureel erfgoed en gegevens over de stand van zaken van het Europees cultureel erfgoed en cruciale gegevens met het oog op behoud, zoals klimatologische gegevens en details van al uitgevoerde restauratieprojecten; en nieuws

en links over beleidsontwikkelingen, acties en evenementen op het gebied van het cultureel erfgoed;

b) met gerichte financiering studies, onderzoek en proefmaatregelen te ondersteunen die specifiek ontworpen zijn om de effecten van processen ter bevordering van het cultureel erfgoed te analyseren, speciale indicatoren en benchmarks te ontwikkelen voor de directe en indirecte bijdrage van dat erfgoed aan processen voor economische en sociale ontwikkeling, en rechtstreekse steun te verlenen voor culturele en sociale innovatie ter plaatse waar cultureel erfgoed de ontwikkeling kan aanzwengelen en bijdraagt aan een betere levenskwaliteit van de mensen;

c) werk te maken van het recente beginsel "multifinanciering", waarmee de complementaire inzet van verschillende Europese fondsen binnen één grootschalig project mogelijk wordt;

d) publiek-private partnerschappen aan te moedigen;

e) de projectbeheerstermijnen voor de structuurfondsen bij te stellen omwille van een betere afstemming met de specifieke vereisten van projecten voor bewaring, restauratie en behoud;

f) het maximum van 5 miljoen euro voor erfgoedprojecten in het kader van kleinschalige-infrastructuurmaatregelen te herzien¹, waarmee dit ten minste op hetzelfde niveau wordt gebracht als Unesco-projecten, d.w.z. 10 miljoen euro;

8. onderstreept dat de gedachte achter de herziening van de EFRO-verordening en in het bijzonder het beginsel van geïntegreerde financiering in bepaalde concrete gevallen ook via steun voor grootschalige projecten in praktijk kan worden gebracht; onderkent echter dat kleinschalige culturele initiatieven die van bijzonder belang zijn voor de ontwikkeling ter plaatse en kunnen bijdragen tot het behoud van het cultureel erfgoed en de bevordering van de lokale en regionale ontwikkeling en sociaal-economische groei in het algemeen, moeten worden gestimuleerd en gesteund;
9. verzoekt de Commissie in de richtsnoeren voor de nieuwe lichte structuurfondsen voor cultureel erfgoed een verplicht kwaliteitscontrolesysteem op te nemen, dat in alle fasen van een project moet worden toegepast;
10. benadrukt de rol van de lidstaten bij het waarborgen van een hoog niveau van vaardigheden en professionele kennis onder marktdeelnemers en een bedrijfsstructuur waarmee optimale werkmethoden kunnen worden gehanteerd bij de bescherming van cultureel erfgoed, onder andere door gebruik te maken van de juiste kwaliteitscontrolesystemen, als voorgeschreven in de internationale handvesten;
11. verzoekt de Commissie erop toe te zien dat innovatieve maatregelen voor de instandhouding van erfgoed en energie-efficiënte oplossingen met een lage impact voor

---

¹ Zie artikel 3, lid 1, onder e), van Verordening (EU) nr. 1301/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 december 2013 betreffende het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling en specifieke bepalingen met betrekking tot de doelstelling "Investeren in groei en werkgelegenheid", en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1080/2006.

historische gebouwen in aanmerking komen voor gedelegeerde handelingen, en pleit voor blijken van belangstelling en initiatieven om verordeningen in het kader van het cohesiebeleid op te stellen in de periode 2014-2020;

12. verzoekt de lidstaten hun gedachten te laten gaan over mogelijke belastingprikkelers voor restauratie-, behouds- en conserveringswerkzaamheden, zoals een verlaagd btw-tarief of andere belastingverlagingen, aangezien het Europees cultureel erfgoed ook wordt beheerd door particuliere organen;
13. dringt er bij de Commissie op aan de balans op te maken van beproefde fiscale maatregelen in Europa en de beste aan te bevelen aan de lidstaten; verzoekt de lidstaten deze aanbevelingen op te volgen en onderling beste praktijken uit te wisselen om particuliere steunverlening voor materiële en immateriële erfgoedprojecten zo veel mogelijk te bevorderen en de gevolgen van economische ontwikkeling en sociale cohesie optimaal te benutten in de desbetreffende lokale omgeving;

Nieuwe bestuursmodellen

14. verheugt zich erover dat de Raad het initiatief heeft genomen om richtsnoeren voor de nieuwe participatiegerichte bestuursmodellen op erfgoedgebied op te stellen, door het aspect van "collectieve rijkdom" te bevorderen en lokale, regionale, nationale en Europese plannen beter aan elkaar te koppelen;
15. verzoekt de lidstaten zorg te dragen voor de ontwikkeling van juridische instrumenten om alternatieve financierings- en beheersmodellen mogelijk te maken, zoals gemeenschapsparticipatie, participatie van maatschappelijke organisaties en publiek-private partnerschappen, teneinde maatregelen in het kader van erfgoedprojecten (restauratie, behoud en bevordering) te kunnen uitvoeren;
16. verzoekt de Commissie en de lidstaten de dialoog aan te gaan met beleidsmakers op alle bestuursniveaus in heel Europa, samen met de culturele en creatieve bedrijfstakken, netwerken van reisorganisaties, partnerschappen tussen bedrijven en overheidsinstanties en ngo's;
17. spoort alle belanghebbenden die deel hebben aan het beheer van cultureel erfgoed een evenwicht te vinden tussen duurzame conservering en de ontwikkeling van het economische en sociale potentieel van cultureel erfgoed;
18. onderstreept dat de EFRO-projecten op het vlak van cultureel erfgoed een praktisch voorbeeld zijn van meerlagig bestuur en de toepassing van het subsidiariteitsbeginsel, en een belangrijk onderdeel van de EFRO-uitgaven vormen; onderstreept het belang van grensoverschrijdende culturele projecten die bijdragen tot de versterking van de economische en sociale samenhang en inclusie bevorderen; pleit in dit verband voor maatregelen om de steun voor de financiering via publiek-private samenwerkingen te versterken en uit te breiden;
19. pleit ervoor dat de nieuwe bestuursmodellen vergezeld gaan van een kwaliteitscontrolesysteem bij alle alternatieve vormen van financiering en beheer van cultureel erfgoed;

20. dringt er bij de lidstaten op aan de controles op de uitgaven in verband met cultureel erfgoed op te voeren en de samenwerking bij de bestrijding van fraude, corruptie en andere illegale activiteiten op dit vlak te stimuleren;
21. stelt voor dat de Europese wetgevingsvoorstellen moeten worden aangevuld met een effectbeoordeling over cultureel erfgoed, en dat als er in de effectbeoordeling gewag wordt gemaakt van een negatieve impact, cultureel erfgoed bij wijze van uitzondering moet worden uitgesloten van het toepassingsgebied van het wetgevingsvoorstel;

Het economisch en strategisch potentieel van cultureel erfgoed

22. wijst erop dat het cultureel erfgoed ten goede komt aan innovatieve banen, producten, diensten en processen en een bron kan zijn van creatieve ideeën, waar de nieuwe economie wel bij vaart terwijl het milieu, met passend beheer, zo veel mogelijk ontzien wordt;
23. beseft dat cultureel erfgoed een essentiële rol speelt bij een aantal van de vlaggenschipinitiatieven in het kader van Europa 2020, te weten de Digitale Agenda, de Innovatie-unie, de Agenda voor nieuwe vaardigheden en banen en het industriebeleid in een tijd van mondialisering; pleit dan ook voor een grotere erkenning van de rol van het Europees cultureel erfgoed als een strategische troef voor slimme, duurzame en inclusieve groei bij de tussentijdse evaluatie van de Europa 2020-strategie;
24. wijst erop dat het cultureel erfgoed tot het scheppen van hoogwaardige werkgelegenheid kan leiden; dringt er bij de lidstaten op aan initiatieven uit te wisselen voor het ontwikkelen van trainingen op het gebied van beheer en behoud voor werknemers en onderzoekers op het vlak van cultureel erfgoed; is in het bijzonder ingenomen met financieringsperspectieven voor onderzoekersnetwerken voor de lange termijn, zoals in het geval van de Marie Skłodowska Curie-beurzen;
25. benadrukt het belang voor het Europese toerisme van door de Unesco aangewezen materieel of immaterieel cultureel erfgoed en natuurlijk erfgoed;
26. wijst op de mogelijkheid om bij de ontwikkeling van macroregionale strategieën meer nadruk te leggen op cultureel toerisme en dit sterker te verankeren in het strategische kader voor de Europese samenwerking;
27. roept de Europese instellingen en de lidstaten op reizen met een lage milieu-impact (wandelen-, paardrij- en fietstochten) te bevorderen en te ondersteunen als een manier om nieuwe mogelijkheden te creëren voor cultureel en natuurtoerisme;
28. dringt aan op samenwerking tussen de nationale overheid en lagere overheden met het oog op opwaardering van het cultureel erfgoed in onze samenlevingen en een maximale bijdrage ervan tot groei en werkgelegenheid in de EU;
29. wijst erop dat cultureel toerisme, dat goed is voor 40 % van het Europese toerisme, een cruciale economische sector is als het gaat om het potentieel voor groei en werkgelegenheid waarvan de ontwikkeling verder moet worden aangewakkerd door het gebruik van nieuwe technologieën; benadrukt echter dat het cultureel en natuurlijk

erfgoed in tact moet worden gehouden door duurzame, minder belastende vormen van toerisme met een grotere meerwaarde in het leven te roepen, waarbij de toeristische sector wordt ingebed in strategieën voor lokale ontwikkeling;

30. uit zijn bezorgdheid over de huidige stand van zaken bij het beleid voor de instandhouding, restauratie en bevordering van cultureel erfgoed, dat essentieel is voor de Europese identiteit; benadrukt dat de financiering voor de bescherming van cultureel erfgoed in sommige lidstaten drastisch is teruggedrongen als gevolg van de economische en financiële crisis; verzoekt de Commissie en de lidstaten dan ook er zorg voor te dragen dat er toereikende middelen worden uitgetrokken en passende initiatieven worden ontplooid voor de opwaardering van het cultureel erfgoed van Europa;
31. verzoekt de Commissie topkwaliteit, innovatie en concurrentievermogen in de culturele en creatieve sector te bevorderen door het werk van kunstenaars, ontwerpers en professionals uit de cultuursector te ondersteunen;
32. acht het dringend geboden dat het cultureel erfgoed een duidelijke plaats krijgt in het door de Commissie voorgestelde investeringsplan voor Europa;
33. wijst op de noodzaak van een beter methodologisch kader omwille van betere statistieken op het vlak van het cultureel erfgoed; roept de Commissie op een reeks indicatoren voor te stellen die kan worden gebruikt om de situatie van het cultureel erfgoed op de voet te volgen en te evalueren en die voor alle lidstaten identiek zou zijn; onderstreept dat er meer onderzoeksresultaten over alle aspecten van het cultureel erfgoed moeten worden verkregen en aan elkaar worden gekoppeld om versnippering op dit gebied tegen te gaan; wijst in dit verband op de mogelijkheden van "big data" om meer kennis uit onderzoeksprojecten te vergaren; benadrukt dat statistieken systematischer moeten worden verzameld om de werkelijke en mogelijke economische waarde van het cultureel erfgoed te kunnen bepalen;
34. is van mening dat de Commissie bedrijven en entiteiten die betrokken zijn bij de verschillende aspecten van de instandhouding van erfgoed moet classificeren als een aparte sector die gebruikmaakt van traditionele methoden met meerwaarde die ecologische en duurzame bescherming mogelijk maken;
35. beseft dat de jeugdwerkloosheid dringend aangepakt moet worden en wijst erop dat het cultureel erfgoed een terrein met een potentieel voor meer en betere werkgelegenheid is en een brug tussen onderwijs en beroepsleven kan slaan, bijvoorbeeld via hoogwaardige leer- en stageplaatsen en start-ups in het mkb en de sociale economie; spoort de lidstaten in dit verband aan om nieuwe en innovatieve financieringsmogelijkheden te ontwikkelen ter ondersteuning van trainingen op het gebied van beheer en behoud en bijscholing en mobiliteit voor werknemers en onderzoekers in deze sector;
36. dringt er bij de Commissie op aan gezamenlijke programma's voor cultureel erfgoed en toerisme te bevorderen vanuit een geïntegreerde en wetenschappelijke invalshoek, die kunnen dienen als ijkpunt en als voorbeeld van optimale werkmethode;
37. verzoekt de lidstaten vanuit een strategische invalshoek erfgoedprojecten te plannen die

kunnen leiden tot brede regionale en lokale ontwikkeling, programma's voor internationale en interregionale samenwerking, nieuwe banen, duurzame rehabilitatie van het platteland en steden en het behoud en de bevordering van traditioneel vakmanschap dat verband houdt met de restauratie van cultureel erfgoed;

38. dringt er bij de Commissie en de lidstaten op aan een economisch en statistisch onderzoek in te stellen naar bedrijven, beheersentiteiten en specialistische professionele activiteiten op het vlak van de bescherming en de bevordering van cultureel erfgoed en naar hun specifieke bijdrage in termen van productie en het scheppen van nieuwe banen;
39. wijst erop dat er mogelijkheden moeten worden gecreëerd, ontwikkeld en bevorderd voor de mobiliteit en de uitwisseling van ervaringen voor de mensen die werkzaam zijn in de erfgoedsector, door te zorgen voor echte professionele wederkerigheid, in overeenstemming met Richtlijn 2005/36/EC betreffende de erkenning van beroepskwalificaties, door de minimale competenties (vaardigheden en kennis) vast te stellen en te delen met de lidstaten, met name voor het beroep van restaurateur-curator; verzoekt de Commissie in dit verband een voorstel in te dienen om in de desbetreffende programma's de mobiliteit van beheerders en werknemers (bijv. kasteelbeheerders) op te nemen met het oog op de uitwisseling van ervaringen en beste praktijken;
40. verzoekt de lidstaten de waarde van hun erfgoed te benadrukken door studies aan te moedigen om de culturele en economische waarde van het cultureel erfgoed te bepalen en daarmee de "kosten" van behoud om te buigen in een "investering" in de waarde van het erfgoed;
41. verzoekt de Commissie de mogelijkheid te overwegen dat het Europees Instituut voor innovatie en technologie (EIT) in het kader van zijn volgende strategische innovatieagenda kennis- en innovatiegemeenschappen (KIG's) opricht op het vlak van de sector cultureel erfgoed en de creatieve bedrijfstak, zodat rechtstreeks wordt toegewerkt naar een holistische visie op onderzoek en innovatie;
42. herhaalt hoe belangrijk het is om lessen in kunst, muziek, theater en film op te nemen in het lesprogramma van scholen om kennis te vergaren over het cultureel erfgoed, artistieke ontplooiing en expressie en zogenaamde zachte vaardigheden die gericht zijn op creativiteit en innovatie;
43. spoort de lidstaten aan transdisciplinaire onderwerpen op het vlak van cultureel erfgoed in te voeren op verschillende onderwijsniveaus;
44. benadrukt het belangrijke potentieel van de ontwikkeling van ondernemerschap en een participatieve benadering in de toeristische sector, vooral bij kmo's maar ook bij startende ondernemingen, de non-profitsector en andere organisaties die bijdragen tot de instandhouding, bescherming en bevordering van het Europees cultureel erfgoed; beklemtoont dat naast culturele rijkdommen ook kwalitatief hoogwaardige dienstverlening, een grote mate van beroepsdeskundigheid, het bestaan van goed opgeleide specialisten en online aanwezigheid sleutelfactoren zijn voor het aanzwengelen van het welzijn en het concurrentievermogen van de Europese toeristische sector; onderstreept dat onderzoek, innovatie en nieuwe technologieën, met

name op het vlak van telecommunicatie, van cruciaal belang zijn om het cultureel erfgoed dichterbij de bevolking te brengen; is eveneens van oordeel dat onnodige lasten voor kmo's moeten worden weggenomen zodat hun concurrentiepositie verbetert, en dat wetgeving met nadelige gevolgen voor kmo's in de toeristische industrie moet worden herzien;

Kansen en uitdagingen

45. onderstreept het potentieel van digitalisatie van cultureel erfgoed, zowel ten behoeve van de instandhouding van het verleden als bij wijze van bron voor onderzoekskansen op het vlak van onderwijs, het genereren van hoogwaardige banen, betere sociale inclusie, betere toegang voor gehandicapten of mensen in afgelegen gebieden, en duurzame economische ontwikkeling; benadrukt dat de digitalisatie van erfgoed constante financiële inspanningen vergt van kleine en middelgrote of geïsoleerde culturele instellingen, en dat toereikende financiering cruciaal is om een groter publiek te bereiken en de verspreiding van dit erfgoed in bredere kring te bewerkstelligen; benadrukt dat de mogelijkheden van digitalisatie en nieuwe technologieën die nooit ter vervanging kunnen dienen van het oorspronkelijke erfgoed of de sociale voordelen die gepaard gaan met traditionele vormen van deelname aan cultuur, niet mogen leiden tot onoplettendheid bij de bewaring van originelen of minachting voor traditionele manieren om cultuur aan de man te brengen, hetzij tijdens hetzij na digitalisatie;
46. is voorstander van digitale innovatie in de kunst- en erfgoedsector, en merkt op dat het gebruik van e-infrastructuur nieuw publiek kan aantrekken en kan zorgen voor een betere toegang tot en een betere benutting van het digitaal cultureel erfgoed; benadrukt het belang van bestaande hulpmiddelen zoals de website Europeana, en roept op tot de verbetering van de zoekcriteria op die site met het oog op een grotere gebruiksvriendelijkheid;
47. onderstreept dat de mate van digitalisatie, instandhouding en onlinebeschikbaarheid van cultureel erfgoed moet worden verhoogd, vooral voor het Europese filmerfgoed;
48. benadrukt dat de democratische en participatieve kant van Europees erfgoed moet worden belicht, zo ook van religieuze en etnische minderheden; vestigt de aandacht op erfgoedlocaties waar afwijkende of omstreden belevingen van het verleden plaatsvinden, en benadrukt dat verzoeningsprocessen niet mogen leiden tot een onderdrukking van het historisch bewustzijn van gemeenschappen; verzoekt de lidstaten na te denken over de ethiek en de presentatiemethoden van het cultureel erfgoed en daarbij rekening te houden met uiteenlopende interpretaties;
49. bekrachtigt dat religieus erfgoed een immaterieel onderdeel vormt van het Europees cultureel erfgoed; benadrukt dat het belang van plaatsen, gewoonten en voorwerpen die verband houden met religieuze rituelen niet mag worden genegeerd in de dialoog over Europees cultureel erfgoed noch op discriminerende wijze behandeld mag worden;
50. is van mening dat historisch religieus erfgoed, met inbegrip van architectuur en muziek, in tact moet worden gehouden vanwege zijn culturele waarde, ongeacht de religieuze oorsprong ervan;
51. benadrukt het belang van een interculturele dialoog, zowel in als buiten Europa, en

vindt dat de Unie deze dialoog moet stimuleren als een probaat middel tegen radicalisering uit welke hoek dan ook;

52. wijst op de specifieke kenmerken van nationale minderheden in de lidstaten op het vlak van cultureel erfgoed; pleit dan ook voor het behoud van hun cultureel erfgoed en voor de bevordering en de bescherming van culturele verscheidenheid;
53. benadrukt dat culturele discriminatie van religieuze en etnische minderheden moet worden voorkomen;
54. benadrukt dat culturele activiteiten van migrantengemeenschappen moeten worden gesteund;
55. wijst andermaal op de belangrijke bijdrage van het cultureel erfgoed aan de culturele en creatieve bedrijfstakken en aan sociale inclusie via cultuur;
56. benadrukt dat de toegankelijkheid van erfgoedlocaties voor mensen met een handicap moet worden verbeterd;
57. wijst erop dat culturele landschappen en dan met name immaterieel cultureel erfgoed dat een levende cultuur vertegenwoordigt en traditionele ambachten een nieuwe impuls geeft, in stand moeten worden gehouden, en roept de Commissie op dit aspect in grotere mate op te nemen in de desbetreffende programma's;
58. onderstreept het belang van het gastronomisch erfgoed, dat moet worden beschermd en gesteund; is van mening dat de wisselwerking met ander beleid van de EU, zoals het gemeenschappelijk landbouwbeleid en het beleid voor consumentenbescherming, het mogelijk zal maken de hieraan toegewezen middelen te optimaliseren;
59. wijst erop dat cultureel erfgoed en toerisme een positieve uitwerking op elkaar hebben, aangezien enerzijds het cultureel erfgoed de toeristische sector aanzienlijke inkomsten oplevert en anderzijds het toerisme, via onder meer de promotie en instandhouding van cultuurgoederen, de cultuur gunstig beïnvloedt en inkomsten genereert die kunnen worden gebruikt voor het behoud van deze goederen;
60. beklemtoont dat cultureel toerisme een belangrijke rol te spelen heeft bij het behoud en het realiseren van de waarde van ons cultureel erfgoed, dat niet alleen materieel erfgoed en landschap omvat maar ook immaterieel erfgoed zoals talen en religieuze en culinaire tradities;
61. verzoekt de Commissie, de Raad en de lidstaten te blijven samenwerken om de initiatieven tot stimulering van cultureel erfgoed en cultureel toerisme, opgenomen in de mededeling van de Commissie van 30 juni 2010 getiteld "Europa, toeristische topbestemming in de wereld - een nieuw beleidskader voor het toerisme in Europa" (COM(2010)0352), op alle niveaus in praktijk te brengen;
62. wijst, gezien de verregaande demografische en maatschappelijke veranderingen die plaatsvinden op het belang van ons gemeenschappelijke Europese cultureel erfgoed en van het geplande Europese Jaar voor de vereenzelviging van burgers met de Europese

Unie, en op de versterking van de gemeenschapszin binnen de Unie;

63. is van mening dat vooral voor de volgende generaties de waardering van het gemeenschappelijke culturele erfgoed van Europa richting en invulling geeft aan het ontwikkelen van een Europese identiteit, en waarden biedt zoals een goede onderlinge verstandhouding en respect voor elkaar, ook buiten de grenzen van de lidstaten; doet dan ook de aanbeveling dat, onder andere bij de vormgeving van het Europees Jaar van het culturele erfgoed, er vooral rekening wordt gehouden met de jongere generatie;
64. is ingenomen met het grote succes van de Europese culturele hoofdsteden; dringt aan op de totstandbrenging van een netwerk tussen deze steden om de focus op de betrokken gebieden langer vast te houden, de uitwisseling van ervaringen en goede praktijken mogelijk te maken (onder meer om toekomstige kandidaten bij te staan) en de organisatie van evenementen en specifieke circuits te vergemakkelijken;
65. stimuleert het gebruik van cultureel erfgoed als een educatief instrument om maatschappelijke kwesties aan te pakken en zo mensen in Europa nader tot elkaar te brengen;
66. vestigt de aandacht op milieufactoren die een bedreiging vormen voor een groot aantal erfgoedlocaties binnen de EU, en dringt erop aan dat de lidstaten in hun financieringsstrategieën voor de instandhouding en restauratiemethoden van erfgoed voor de lange termijn rekening moeten houden met de gevolgen van klimaatverandering en menselijke belasting; beveelt daarnaast aan dat de lidstaten en de EU onderzoek op dit terrein verder moeten stimuleren, onder andere om de meervoudige effecten van klimaatverandering op het cultureel erfgoed in meer detail te onderzoeken en tegenmaatregelen te ontwikkelen;
67. verzoekt de Commissie, de Raad en de lidstaten het door Europa Nostra ontwikkelde initiatief "Endangered Places" uit te diepen in samenwerking met de Europese Investeringsbank door nog meer voorbeelden van bedreigd Europees erfgoed te identificeren, actieplannen op te stellen en mogelijke financieringsbronnen aan te boren; benadrukt dat de uitdieping van dat initiatief een manier is om particuliere investeringen voor de opwaardering van het erfgoed aan te trekken;
68. verzoekt de Commissie de inspanningen van lidstaten om de roof en smokkel van en de illegale handel in culturele erfgoederen in en buiten de EU tegen te gaan, beter te coördineren en te ondersteunen; verzoekt om de teruggave van cultuurgoederen die op onrechtmatige wijze buiten het grondgebied van een lidstaat zijn gebracht;
69. wijst nogmaals op het belang van het behoud en de bescherming van het cultureel erfgoed tegen aantasting door het verstrijken van de tijd en tegen vandalisme en plundering; vraagt aandacht voor de plundering van natuurschatten die op talrijke archeologische locaties nog altijd georganiseerd plaatsvindt, met name in onder water gelegen gebieden die moeilijk toegankelijk zijn en lastig te controleren zijn door de autoriteiten; roept in dit verband op tot meer doeltreffende samenwerking tussen de lidstaten met betrekking tot de identificatie en het onderscheppen van cultuurgoederen en de strijd tegen de illegale handel hierin;

70. beklemtoont de rol die het cultureel erfgoed in de externe betrekkingen van de Unie speelt via beleidsdialog en samenwerking met derde landen, en verzoekt de lidstaten, de Commissie en de Raad de culturele diplomatie nieuw leven in te blazen; wijst daarnaast op het potentieel van interdisciplinaire onderzoeksprojecten om cultureel erfgoed van lidstaten en landen buiten de EU in stand te houden;
71. pleit voor een grote inzet bij de lidstaten, de EU en de internationale gemeenschap op het vlak van preventie, bescherming, documentatie en restauratie in gevallen waarin cultureel erfgoed in de EU of niet-lidstaten opzettelijk in gevaar gebracht of beschadigd is als oorlogsdaad en schending van de culturele en religieuze identiteit, onder andere door samen te werken met internationale organisaties zoals Iccrom, ICBS (het Internationaal Blauwe Schild Comité), civiele en militaire autoriteiten, culturele instellingen en beroepsverenigingen;
72. stimuleert de aanneming van internationale overeenkomsten om de illegale handel in cultureel erfgoed te voorkomen; benadrukt dat de EU samen met de VN en de Unesco bedreigd erfgoed moet verdedigen en de plundering en vernieling van culturele objecten in conflictgebieden moet tegengaan;
73. wijst op het potentieel van de kennis waarover de EU beschikt op het vlak van het behoud van kunstwerken die zijn beschadigd of vernield als gevolg van terrorisme en oorlog;
74. steunt het bedenken van transnationale culturele toeristische producten die de gemeenschappelijke waarden en het gedeelde erfgoed van Europa uitdragen; verzoekt de Commissie te komen tot een nauwere samenwerking met de lidstaten en de organisaties die cultuur- en toerismebeleid opstellen, zoals de Wereldorganisatie voor Toerisme van de VN (UNWTO) en de Unesco, en om netwerken, grensoverschrijdende regionale projecten en, in nauwe samenwerking met de Raad van Europa, de Europese culturele routes te blijven medefinancieren en stimuleren omdat dat de beste voorbeelden zijn van transnationale pan-Europese projecten voor thematisch toerisme;
75. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad, de Commissie en de regeringen en parlementen van de lidstaten.

TOELICHTING

Er is niet één enkele definitie van het begrip "cultureel erfgoed". Er bestaan uiteenlopende formele definities, die begrepen moeten worden in de context waarvoor ze bedoeld zijn. De in dit verslag gebruikte term "cultureel erfgoed" omvat het tastbare cultureel erfgoed (roerend, onroerend en onder water), het niet-tastbare cultureel erfgoed (mondelijke overlevering, podiumkunsten, rituelen) en het digitale cultureel erfgoed.

Enerzijds gaat dit verslag uit van de jongste beleidsdocumenten inzake cultureel erfgoed¹ en de hoofdpunten die uit de maatschappelijke discussie over dit onderwerp naar voren zijn gekomen. Anderzijds is rekening gehouden met de conclusies van de openbare hoorzitting met als thema "*Een geïntegreerde aanpak van cultureel erfgoed voor Europa: Stand van zaken en vooruitzichten*", die de commissie CULT op 2 december 2014 heeft gehouden. Voorts zijn bijdragen uit het veld vergaard om na te gaan wat de belangrijkste problemen op dit terrein zijn. Er worden concrete voorstellen gedaan om ze op te lossen.

A. Een geïntegreerde aanpak van cultureel erfgoed, naar de praktijk vertaald

Zowel uit de mededeling van de Commissie als uit de conclusies van de laatste twee voorzitterschappen van de Raad komt naar voren dat er een geïntegreerde benadering van het cultureel erfgoed nodig is. Wel moeten er nog enkele praktische stappen gezet worden om deze beleidsaanbeveling te kunnen uitvoeren.

Het cultureel erfgoed valt onder verschillende directoraten-generaal van de Europese Commissie. Deze DG's vullen elkaars werk aan en het is dan ook noodzakelijk dat ze op dit gebied nauwer gaan samenwerken en dat ze hun werkzaamheden die aan het cultureel erfgoed raken met elkaar afstemmen.

Bovendien zijn Europese gelden voor het cultureel erfgoed via verschillende programma's beschikbaar. Om er enkele te noemen: Creatief Europa, Horizon 2020, het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Landbouwfonds voor plattelandontwikkeling, enz. Alle informatie over deze financieringsmogelijkheden is openbaar. De informatie is verspreid over tal van websites, wordt sterk technocratisch gepresenteerd en dan nog slechts in enkele van de officiële EU-talen. Het is daarom van belang dat de informatie beter naar de potentiële begunstigen wordt gecommuniceerd. In dit verslag wordt dan ook gepleit voor één EU-portaalsite voor het cultureel erfgoed, waarin informatie van alle EU-programma's voor steunverlening voor het cultureel erfgoed gebundeld wordt, ingedeeld in drie hoofdstukken: financieringsmogelijkheden voor cultureel erfgoed, een databank met voorbeelden van best practices en topkwaliteit op het gebied van het cultureel erfgoed, met de bijbehorende verwijzingen, en nieuws en links over beleidsontwikkelingen, acties en evenementen op het

---

¹ Mededeling van de Commissie van 22 juli 2014 getiteld "*Naar een geïntegreerde aanpak van cultureel erfgoed voor Europa*" (COM(2014)0477 final), conclusies van de Raad van 21 mei 2014 inzake *cultureel erfgoed als strategische hulpbron voor een duurzaam Europa*, conclusies van de Raad van 12 november 2014 inzake *participatief beheer van cultureel erfgoed* en advies van het Comité van de Regio's van november 2014 naar aanleiding van de mededeling van de Commissie getiteld "*Naar een geïntegreerde aanpak van cultureel erfgoed voor Europa*".

gebied van het cultuurogoed.

Een Europees Jaar van het cultureel erfgoed kan deze hernieuwde inzet van de EU voor het cultureel erfgoed perfect belichamen. Als het op de juiste manier gepland wordt kan zo'n initiatief een stevige impuls aan het terrein van het erfgoed geven en het indrukwekkende potentieel ervan onder de aandacht brengen. Wil een Europees Jaar van het cultureel erfgoed doorslaggevend zijn, dan moet er een toereikend budget aan gegeven worden en moeten de georganiseerde activiteiten in de lidstaten verder vermenigvuldigd worden.

B. Uitdagingen omvormen tot nieuwe kansen

In de inspraakronde voorafgaand aan dit verslag zijn er door belanghebbenden en deskundigen een aantal specifieke problemen aan de orde gesteld. Er worden in het verslag dan ook een aantal mogelijke oplossingen voorgesteld om de belangrijkste belemmeringen voor de volledige ontplooiing van de erfgoedsector uit de weg te ruimen.

Zoals overal hangen veel van de problemen samen met de financiën, en met name met de structuurfondsen voor regionale ontwikkelingsprojecten waar erfgoedlocaties bij betrokken zijn. In sommige gevallen was er onvoldoende aandacht besteed aan de kwaliteit van de restauratie, waardoor de culturele waarde van de locatie achteruit was gegaan. Daarom moet er veel meer nadruk komen te liggen op de kwaliteit van het restauratiewerk, op het vereiste dat er vakmensen worden ingeschakeld en op een alomvattend kwaliteitscontrolemechanisme om te voorkomen dat er onherstelbare schade wordt aangericht. Daarbij moet worden gewerkt aan de hand van de internationaal erkende normen voor restauratie zoals neergelegd in het Handvest van Venetië en de Overeenkomst van Granada inzake het behoud van het architectonische erfgoed van Europa. Voorts wordt de Commissie verzocht het maximum van 5 miljoen euro voor erfgoedprojecten in het kader van kleinschalige culturele infrastructuurprojecten opnieuw te bezien aan de hand van aanvragen van lidstaten en met inachtneming van de te verwachten kosten van een goed uitgevoerd restauratieproject.

Daarnaast wordt in dit verslag aangedrongen op het wezenlijke punt van juridische instrumenten voor alternatieve bestuursmodellen. Het is inmiddels geaccepteerd dat plaatselijke gemeenschappen, maatschappelijke organisaties en bedrijven beter bij behoud en bevordering van cultureel erfgoed moeten worden betrokken. Er zijn her en der in de EU genoeg voorbeelden van uiterst effectieve initiatieven voor inbreng van de gemeenschap en van publiek-private samenwerking, maar niet alle lidstaten kennen wettelijke regelingen voor dergelijke alternatieve modellen. De rapporteur onderschrijft daarom het voorstel dat de formule "participatief beheer" nader wordt onderzocht, mits er op alle niveaus kwaliteitscontrole plaatsvindt en de lidstaten voor de benodigde wettelijke regelingen zorgen.

Bijzondere aandacht moet worden besteed aan de digitalisering van cultureel erfgoed. Ook al is digitalisering niet meer dan een instrument, het draagt ertoe bij dat het verleden behouden blijft en biedt bovendien tal van mogelijkheden voor onderzoek, nieuwe banen en economische ontwikkeling.

In het verslag worden specifieke aanbevelingen gedaan op het vlak van scholing, vakbekwaamheid en mobiliteit van vakmensen op erfgoedgebied en op het vlak van toegang tot de arbeidsmarkt voor jonge vakmensen.

C. Economisch potentieel van cultureel erfgoed

De termen "cultuur" en "economie" lijken uit twee volkomen verschillende werelden te stammen, maar het terrein van het cultureel erfgoed heeft een geweldig economisch potentieel.

Dit is echter nauwelijks een prioriteit in het Europese beleid, want noch in de Europa 2020-strategie noch in het pas gelanceerde investeringsplan voor Europa van Jean-Claude Juncker wordt er gesproken van cultuur, laat staan van het cultureel erfgoed. Het is hoog tijd om cultuur hoger op de politieke agenda te plaatsen en de werkelijke waarde ervan te bepalen in termen van groei en werkgelegenheid. Afgezien van de politiek is er behoefte aan serieuze statistieken over het brede terrein van vaardigheden en banen in verband met cultuur als geheel en cultureel erfgoed in het bijzonder. Daarvan is momenteel nog geen sprake, aangezien de traditionele systemen voor gegevensvergaring alleen maar een gedeelte van de desbetreffende vaardigheden en banen in kaart brengen. Daarom wordt er in dit verslag aangedrongen op een breder kader voor cultuurgerelateerde statistieken.

D. Cultureel erfgoed en andere beleidsterreinen

Er zijn verscheidene beleidsterreinen die ook aan het cultureel erfgoed raken, en daarmee moet rekening gehouden worden, wil er een echte geïntegreerde benadering van de grond kunnen komen.

Het cultureel erfgoed biedt bijvoorbeeld een uitstekend terrein voor wetenschappelijk onderzoek op het gebied van restauratie en behoud en zou als "innovatiekweekvijver" kunnen fungeren, waarbij de bestaande financieringsmogelijkheden benut kunnen worden.

Cultureel erfgoed kan ook als drijvende kracht voor regionale ontwikkeling en toerisme fungeren. Her en der in Europa zijn er daarvan voorbeelden te over. Lidstaten die hun cultuurlocaties niet ten volle benutten, moeten dat volgens de rapporteur wel gaan doen, op een verantwoorde wijze, om de lokale economie aan te zwengelen en de algehele aantrekkingskracht van de regio te vergroten.

Cultuur moet daarnaast een grotere rol in de externe betrekkingen van de EU spelen. Cultuur is een van grootste troeven van Europa en er valt nog wel wat te verbeteren aan het huidige beleid en de bijbehorende programma's.

Conclusie

Ons cultureel erfgoed is de stille getuige van een eeuwenlange geschiedenis, van scheppingskracht en strijd. Het is een van de pijlers van de Europese beschaving en onze gemeenschappelijke nalatenschap aan de generaties die na ons komen. Daarom moet het beleid op het gebied van het cultureel erfgoed altijd van twee gezichtspunten uitgaan, ten eerste dat het cultureel erfgoed een aanzienlijke bron van werkgelegenheid en inkomen kan vormen, hetgeen in de huidige economische situatie van essentieel belang is, en ten tweede dat de belangrijkste waarde van het cultureel erfgoed de culturele waarde is en blijft. In een ideale geïntegreerde strategie voor cultureel erfgoed moeten beide zijden van de medaille aan

bod komen, en moet de vraag naar groei en nieuwe banen voor het heden gecombineerd worden met het besef dat het cultureel erfgoed niet in één dag gebouwd is en dus een duurzaam ontwikkelingsplan nodig heeft.

7.5.2015

ADVIES VAN DE COMMISSIE VERVOER EN TOERISME

aan de Commissie cultuur en onderwijs

inzake "Naar een geïntegreerde aanpak van cultureel erfgoed voor Europa"
(2014/2149(INI))

Rapporteur voor advies: Miltiadis Kyrkos

SUGGESTIES

De Commissie vervoer en toerisme verzoekt de ten principale bevoegde Commissie cultuur en onderwijs onderstaande suggesties in haar ontwerpresolutie op te nemen:

1. brengt in herinnering dat Europa dankzij zijn rijke culturele, artistieke, religieuze en historische erfgoed, natuurlijke troeven, geografische ligging, verscheidenheid aan landschappen en aantrekkelijke levensstijl de toeristische topbestemming in de wereld is en dat cultureel toerisme ongeveer 40 % van het toerisme in Europa uitmaakt;
2. beklemtoont dat cultureel toerisme een belangrijke rol te spelen heeft bij het behoud en het realiseren van de waarde van ons cultureel erfgoed, dat niet alleen materieel erfgoed en landschap omvat maar ook immaterieel erfgoed zoals talen en religieuze en culinaire tradities;
3. wijst op de wisselwerking die bestaat tussen cultureel erfgoed en toerisme, aangezien enerzijds het cultureel erfgoed een vruchtbare bodem is voor toeristische activiteiten en anderzijds het toerisme, via onder meer de promotie en instandhouding van cultuurgoederen, de cultuur gunstig beïnvloedt en inkomsten genereert die kunnen worden gebruikt voor het onderhoud van deze goederen;
4. geeft een duidelijk politiek signaal dat de Europese diversiteit en multiculturaliteit heel veel mogelijkheden bieden voor de ontwikkeling van allerlei vormen van thematisch toerisme en de gecoördineerde bevordering van een gediversifieerd toerisme en culturele uitwisseling; benadrukt dat alle plannen in verband met cultureel toerisme gebaseerd moeten zijn op de diversiteit en authenticiteit van Europa, duurzaamheid, volledige toegankelijkheid en hoge kwaliteit;
5. neemt nota van het 13e Europees Forum over toerisme dat op 30 en 31 oktober 2014 in

Napels plaatsvond en waarbij op het belang werd gewezen van synergieën tussen toerisme en cultuur en de bijdrage daarvan aan economische groei en werkgelegenheid;

6. benadrukt dat een geïntegreerde benadering inzake het behoud, de bevordering en de valorisatie van het materieel en immaterieel cultureel en natuurlijk erfgoed een krachtige motor is voor maatschappelijke vernieuwing en inclusieve lokale, regionale, stedelijke en landelijke ontwikkeling, bijdraagt aan de verbetering van duurzaam cultureel toerisme en de impact van seizoensgebondenheid vermindert; wijst in het bijzonder op:
  - (a) de noodzaak van een actieve betrokkenheid van lokale gemeenschappen en particuliere belanghebbenden;
  - (b) het belang van de aanpassing van nieuwe competenties en beroepsprofielen op cultuurgebied binnen het Europees kader voor vaardigheden, competenties en beroepen (EVCB);
  - (c) de steun die het geeft aan de digitalisering en online toegankelijkheid van het cultuuraanbod om een breder publiek te bereiken en jongeren meer bij het cultuuraanbod te betrekken;
  - (d) de steun die het geeft aan een strategische benadering van onderzoek en innovatie, het delen van kennis en slimme specialisatie;
7. benadrukt dat cultuur en cultureel erfgoed op lokaal, nationaal en Europees niveau van strategisch belang zijn omdat hiermee kansen worden geboden voor de ondersteuning van innoverende ondernemingsinitiatieven en de ontwikkeling van aan toerisme gerelateerde economische activiteiten, met name binnen de horecasector in toeristische centra, maar ook van een brede reeks diensten in ongeacht welke sector van de toeristische ontwikkeling; Het beschermen, zichtbaar maken en promoten van het cultureel erfgoed is van doorslaggevend belang voor meerdere bedrijfstakken en met name voor het toerisme;
8. onderstreept dat het cultureel toerisme de economie van een lokale samenleving kan ondersteunen middels de vervaardiging van lokale producten en de promotie ervan op de toeristische markt, en daarnaast nieuwe toeristische ondernemingen doet ontstaan die ervoor zorgen dat de vraag van de consument/toerist toeneemt, de lokale economie wordt ondersteund en de binnenlandse meerwaarde wordt geoptimaliseerd;
9. onderstreept de mogelijkheden voor het stimuleren van cultureel toerisme in landelijke, insulaire, kust- en berggebieden, met hun intacte natuur en landschappen, regionale of door minderheden gesproken talen en dialecten, traditionele cultuur (traditionele volkskunst, kostuums, ambachtelijke producten, lokale festivals, mobiliteitscultuur, culinaire tradities), lokale ambachtelijke producten en diensten, authenticiteit, industrieel en agrarisch erfgoed, evenals cultureel erfgoed van etnische minderheden; wijst erop dat het culturele toerisme in die gebieden bijdraagt aan een diversificatie van de traditionele economische activiteiten en ervoor zorgt dat de bevolking er aanwezig blijft, waarmee wordt voorkomen dat veel gebieden van culturele waarde worden verlaten en ontvolkt raken, en tradities en traditionele cultuur in verval raken en verdwijnen; verzoekt de lidstaten duurzame intermodale infrastructuur te ontwikkelen en grensoverschrijdende aansluitingen te verbeteren - onder meer door nieuwe informatie- en

communicatietechnologieën te ontwikkelen, zoals geïntegreerde reisplannings- en ticketverkoopdiensten - met als doel de aantrekkelijkheid en de bereikbaarheid via het lucht-, zee-, weg- en spoorvervoer van toeristische bestemmingen in het algemeen en kleinere, meer afgelegen toeristische bestemmingen in het bijzonder te vergroten;

10. wijst erop dat de aanleg van nieuwe binnenwateren en de ontwikkeling van multimodale verbindingen een beslissende bijdrage kunnen leveren aan de duurzame groei van het cultureel toerisme;
11. verzoekt de Commissie en de lidstaten gezamenlijke acties te ondernemen om tot een beleid voor de bevordering van het plattelandstoerisme te komen, aangezien dat een belangrijke motor is voor de ontwikkeling van het binnenland en het platteland; dringt er bij de Europese instellingen op aan ervoor te zorgen dat de lokale gemeenschappen een band krijgen met het erfgoed met als doel de betrokkenheid van lokale actoren in landelijke en afgelegen gebieden te vergroten; vindt dat sterk de nadruk moet worden gelegd op ontwikkeling van menselijke hulpbronnen en financiële steun voor de instandhouding van het erfgoed, want door het cultureel toerisme op het platteland te bevorderen, kan een deel van het massatoerisme worden verlegd;
12. onderstreept dat het voor de ontwikkeling van het cultureel toerisme in de regio's van de EU-lidstaten noodzakelijk is programma's op te stellen voor investeringen in de infrastructuren die nodig zijn voor de verlening van basisdiensten, daar zonder dergelijke diensten de toeristische ontwikkeling niet kan worden voortgezet;
13. betreurt dat zo weinig bestuursrechtelijke en budgettaire middelen van de Europese Unie voor deze sector worden aangewend; benadrukt dat door de wijziging van de operationele programma's in het kader van het regionaal beleid de steun voor beleidsmaatregelen inzake het cultureel erfgoed verder is afgenomen;
14. herinnert eraan dat talloze culturele structuren geen deel uitmaken van de marktgestuurde economie maar vaak functioneren op basis van verenigingen en vrijwilligerswerk en dat deze door de crisis veel minder overheidssteun krijgen; verzoekt de Commissie voorstellen te doen om de inbreng van particulier kapitaal in projecten met betrekking tot het cultureel erfgoed te bevorderen, in welke vorm dan ook (sponsoring of anders);
15. benadrukt dat op alle niveaus – internationaal, nationaal, regionaal en lokaal – moet worden uitgegaan van een integrale en gecoördineerde benadering, waarbij alle belanghebbenden en de plaatselijke gemeenschap worden betrokken, en pleit in dit opzicht voor de ontwikkeling van publiek-private partnerschappen om het economisch potentieel van culturele hulpbronnen te verwezenlijken;
16. verzoekt de Commissie en de lidstaten een dialoog op te starten met beleidsmakers op alle bestuursniveaus in heel Europa, samen met de culturele en creatieve bedrijfstakken, netwerken van reisorganisaties, partnerschappen tussen particuliere en openbare actoren en ngo's;
17. verzoekt de Commissie, de Raad en de lidstaten te blijven samenwerken om de initiatieven tot stimulering van cultureel erfgoed en cultureel toerisme, opgenomen in de mededeling van de Commissie van 30 juni 2010 getiteld "Europa, toeristische

topbestemming in de wereld - een nieuw beleidskader voor het toerisme in Europa" (COM(2010)0352), op alle respectieve niveaus in praktijk te brengen;

18. roept de Commissie ertoe op haar bovengenoemde mededeling van 30 juni 2010 te herzien;
19. is ervan overtuigd dat het vestigen en promoten van het "merk Europa" een grote meerwaarde zal bieden voor het succes van Europa als toeristische topbestemming wereldwijd en voor de bevordering van het Europees cultureel erfgoed in het bijzonder; roept de autoriteiten van alle lidstaten er dan ook toe op samen te werken met de Commissie en een dergelijk merk aan te vullen met hun eigen nationale en regionale inspanningen, alsmede om Europa op belangrijke internationale evenementen en grootschalige toeristische beurzen gezamenlijk te promoten als een verzameling van hoogwaardige toeristische bestemmingen;
20. steunt het bedenken van transnationale culturele toeristische producten die de gedeelde waarden en het gedeelde erfgoed van Europa uitdragen; verzoekt de Commissie om te komen tot een sterkere samenwerking met de lidstaten en de organisaties die cultuur- en toerismebeleid opstellen, zoals de Wereldorganisatie voor Toerisme van de VN (UNWTO) en de Organisatie van de Verenigde Naties voor onderwijs, wetenschap en cultuur (Unesco), en om netwerken, grensoverschrijdende regionale projecten en, in nauwe samenwerking met de Raad van Europa, de Europese culturele routes te blijven medefinancieren en stimuleren omdat deze de beste voorbeelden zijn van transnationale pan-Europese projecten voor thematisch toerisme;
21. beklemtoont voorts het belang van het ontwikkelen van interregionale en grensoverschrijdende culturele en toeristische producten en diensten die gebaseerd zijn op gecoördineerde plannen, voortbouwen op synergieën, hulpbronnen helpen besparen en de gedeelde culturele identiteit en concurrentiekracht van de hele regio versterken en bevorderen; roept de lidstaten en de Commissie ertoe op dit proces te bevorderen;
22. onderstreept het belang van het gastronomisch erfgoed, dat moet worden beschermd en gesteund; is van mening dat de wisselwerking met ander beleid van de EU, zoals het gemeenschappelijk landbouwbeleid en het beleid voor consumentenbescherming, het mogelijk zal maken de hieraan toegewezen middelen te optimaliseren;
23. verzoekt de Europese Commissie en de lidstaten initiatieven te ontplooien voor de bevordering van het Europese onderzeese culturele erfgoed en vraagt in het bijzonder om een Europese route voor het onderzeese culturele erfgoed uit te stippelen die de musealisering van schipbreuken en verzonken steden mogelijk maakt;
24. steunt initiatieven die de waarde van het Europees erfgoed onder de aandacht brengen, de zichtbaarheid van plaatsen van cultureel belang verhogen en een specifieke, duurzame impact op lokaal en regionaal niveau hebben, zoals Europese fiets- en bedevaartroutes, panoramatreinen, Europese toeristische spoordiensten (middels het herstel van oude spoorlijnen en stations), de culturele hoofdsteden van Europa en de Europese sporthoofdsteden, het Europa Nostra-netwerk, het Natura 2000-netwerk, het Europees erfgoedlabel, de Open Monumentendagen en de EU-prijs voor cultureel erfgoed; roept op tot de promotie en bevordering van cultureel jeugdtoerisme; is bovendien voornemens

initiatieven te ondersteunen waarbij jongeren actief betrokken zijn, zoals de Europese jeugdhofdsteden;

25. is ingenomen met het grote succes van de culturele hoofdsteden van Europa; dringt aan op de totstandbrenging van een netwerk tussen deze steden om de focus op de betrokken gebieden langer vast te houden, de uitwisseling van ervaringen en goede praktijken mogelijk te maken (onder meer om toekomstige kandidaten bij te staan) en de organisatie van evenementen en specifieke kanalen te vergemakkelijken;
26. verwelkomt nieuwe initiatieven zoals het Europees Jaar van het cultureel erfgoed die meer bewustmaking creëren rond de noodzakelijke bescherming van het materieel en immaterieel erfgoed van Europa; roept de Commissie, de Raad en de lidstaten ertoe op zich meer in te zetten voor de promotie van het Europees industrieel erfgoed, in het kader van het gedeeld cultureel belang, waarvan het potentieel vooralsnog niet voldoende erkend is;
27. verzoekt de Commissie om de lidstaten en de voornaamste marktdeelnemers in de sector sterker bewust te maken van de noodzaak om het cultureel erfgoed van Europa toegankelijk en betaalbaar te maken voor iedereen, met bijzondere aandacht voor mensen met een handicap of verminderde mobiliteit, jongeren, senioren en gezinnen met een laag inkomen;
28. herhaalt het belangrijke beginsel van ecologisch en economisch duurzaam en verantwoord toerisme en is ervan overtuigd dat EU-initiatieven eerst en vooral het toerisme in Europa moeten doen opbloeien, maar dat ze ook een oplossing moeten bieden voor zorgen in verband met de mogelijke negatieve gevolgen van de door het toerisme veroorzaakte structurele veranderingen en de risico's van massatoerisme voor het cultureel erfgoed; benadrukt dat het zeer belangrijk is dat de EU in samenwerking met de lidstaten en lokale actoren richtsnoeren opstelt om de negatieve gevolgen van massatoerisme voor afgelegen gebieden, waaronder de ultraperifere en insulaire regio's van de EU, te beperken, vooral in het hoogseizoen;
29. wijst nogmaals op het belang van het behoud en de bescherming van het cultureel erfgoed tegen aantasting door het verstrijken van de tijd en tegen vandalisme en plundering; vraagt aandacht voor de plundering van natuurschatten die in talrijke archeologische gebieden nog altijd georganiseerd plaatsvindt, met name in onder water gelegen gebieden die moeilijk toegankelijk zijn en lastig te controleren door de autoriteiten; roept in dit verband op tot meer en betere samenwerking tussen de lidstaten met betrekking tot de identificatie en het onderscheppen van cultureel erfgoed, en de strijd tegen de illegale handel hierin;
30. verzoekt de Commissie, de Raad en de lidstaten het door Europa Nostra ontwikkelde initiatief "Endangered Places" uit te diepen in samenwerking met de Europese Investeringsbank door nog meer bedreigd Europees erfgoed te identificeren, actieplannen op te stellen en mogelijke financieringsbronnen aan te boren; benadrukt dat de uitdieping van dat initiatief een manier is om particuliere investeringen voor de opwaardering van het erfgoed aan te trekken;
31. benadrukt het belangrijke potentieel van de ontwikkeling van ondernemingsactiviteit en een participatieve benadering in de toeristische sector, vooral in het geval van kleine en

middelgrote ondernemingen, maar ook in het geval van startende ondernemingen, de non-profitsector en andere organisaties die bijdragen tot het behoud en de bescherming en bevordering van het Europees cultureel erfgoed; beklemtoont dat naast culturele rijkdommen ook kwaliteitsvolle dienstverlening, hoge beroepsdeskundigheid, goed opgeleide specialisten en online aanwezigheid sleutelfactoren zijn voor het aanzwengelen van de concurrentiekracht in en het welslagen van de Europese toeristische sector; onderstreept dat onderzoek, innovatie en nieuwe technologieën, met name op het vlak van telecommunicatie, van cruciaal belang zijn om het cultureel erfgoed dichterbij de bevolking te brengen; is eveneens van oordeel dat onnodige lasten voor kmo's moeten worden weggenomen zodat hun concurrentiepositie verbetert, en dat wetgeving met nadelige gevolgen voor kmo's in de toeristische industrie moet worden herzien;

32. is van mening dat de economische crisis ertoe heeft geleid dat er nauwelijks nog fondsen beschikbaar zijn voor een sector die ernstig onder de bezuinigingen te lijden heeft gehad, hetgeen heeft geleid tot veronachtzaming, verwaarlozing en het in de vergetelheid raken van veel locaties van grote culturele waarde, met als gevolg een verarming van de samenleving en een negatief effect op het toerisme; verzoekt de Commissie ervoor te zorgen dat informatie over EU-middelen voor het behoud en de bevordering van cultureel toerisme gemakkelijk toegankelijk is voor alle belanghebbenden, zoals kmo's en maatschappelijke organisaties op nationaal, regionaal en plaatselijk niveau, en in alle officiële talen van de EU beschikbaar is, en ervoor te zorgen dat de administratieve procedures voor de rechtstreeks toegang tot deze middelen nog worden vereenvoudigd, met name voor kmo's, die een heel groot deel van de toeristische sector vertegenwoordigen; roept de Commissie ertoe op maximale transparantie te garanderen voor wat het gebruik van de middelen betreft; verzoekt de Commissie een opener houding aan te nemen met betrekking tot de goedkeuring van operationele, geïntegreerde financieringsprogramma's voor het stimuleren van het cultureel erfgoed; roept de Commissie ertoe op maatregelen te nemen om middels een adequaat regelgevingsklimaat de administratieve last te verminderen, met als doel het aantal bedrijven in de toeristische sector, in het bijzonder kmo's en startende ondernemingen, te vergroten;
33. wijst op de mogelijkheid om bij de ontwikkeling van macroregionale strategieën sterker de nadruk te leggen op cultureel toerisme en dit sterker te verankeren in het strategische kader voor de Europese samenwerking;
34. steunt de initiatieven van de Commissie inzake het digitaliseren van het rijke cultureel erfgoed van Europa, beschouwt dit als een belangrijke bijdrage tot de promotie van de unieke culturele rijkdom van Europa wereldwijd en vindt dat dit eveneens op lokaal niveau ten behoeve van kleine ondernemingen moet gebeuren; onderstreept de belangrijke rol die bibliotheken en archieven spelen bij de bescherming, de promotie en de toegankelijkheid van het fysieke en digitale culturele erfgoed in Europa; verzoekt de Commissie om in samenwerking met de lidstaten het materiële en immateriële werelderfgoed van de Unesco in Europa te identificeren en digitaliseren, teneinde het op de website visiteurope.com beschikbaar te stellen;
35. benadrukt dat bij de valorisatie van het erfgoed ook rekening moet worden gehouden met de nieuwe levensstijl van onze medeburgers en verzoekt de Commissie daarom na te denken over een brede strategie voor digitale communicatie om de door haar ontplooide

initiatieven te promoten, alsmede over de ondersteuning van culturele projecten waarin erfgoed en moderniteit met elkaar worden gecombineerd (bv. gebruik van nieuwe technologieën in musea);

36. benadrukt het grote belang dat de sector van het cultureel toerisme toekomt als een bijzondere vorm van toerisme die onlosmakelijk verbonden is met onderwijs en een belangrijke rol speelt in de EU-programma's voor een leven lang leren, zoals Erasmus+; merkt hierbij op dat de doelgroep van het cultureel toerisme zeer breed en gevarieerd is en dat het aanbod moet worden aangepast aan de diverse leeftijdsgroepen, gaande van kinderen tot senioren, en op leeftijd en belangstelling afgestemde educatieve mogelijkheden moet bieden;
37. beveelt de Europese Commissie aan één enkel EU-portaal voor het culturele erfgoed op te zetten, waarop informatie wordt bijeengebracht over alle EU-programma's ter financiering van cultureel erfgoed; is van mening dat de introductie van dit portaal moet worden gevolgd door een promotiecampagne in elke lidstaat, zodat de potentiële begunstigen geïnformeerd worden over het bestaan ervan;
38. beveelt een uniforme, vereenvoudigde communicatiestrategie aan om Europa op de kaart te zetten als unieke bestemming en is dan ook ingenomen met het initiatief "Bestemming Europa 2020" voor het opzetten van een Europees portaal ter introductie van de nationale websites van de lidstaten; beveelt voorts aan om meertalige portalen op te zetten voor lokale bestemmingen buiten de grote steden, waarmee zichtbaarheid wordt verleend aan producten die verband houden met het cultureel en industrieel erfgoed;
39. stelt voor dat de Commissie ook het programma "Erasmus voor jonge ondernemers" promoot als een financieringsmechanisme voor het cultureel erfgoed;

UITSLAG VAN DE EINDSTEMMING IN DE COMMISSIE

Datum goedkeuring	5.5.2015
Uitslag eindstemming	+ : 40 - : 3 0 : 0
Bij de eindstemming aanwezige leden	Daniela Aiuto, Lucy Anderson, Georges Bach, Izaskun Bilbao Barandica, Deirdre Clune, Michael Cramer, Luis de Grandes Pascual, Andor Deli, Karima Delli, Isabella De Monte, Ismail Ertug, Jacqueline Foster, Dieter-Lebrecht Koch, Merja Kyllönen, Miltiadis Kyrkos, Bogusław Liberadzki, Peter Lundgren, Cláudia Monteiro de Aguiar, Renaud Muselier, Jens Nilsson, Markus Pieper, Salvatore Domenico Pogliese, Tomasz Piotr Poręba, Gabriele Preuß, Christine Revault D'Allonnes Bonnefoy, Dominique Riquet, Massimiliano Salini, David-Maria Sassoli, Claudia Schmidt, Claudia Tapardel, Keith Taylor, Pavel Telička, István Ujhelyi, Peter van Dalen, Wim van de Camp, Janusz Zemke, Roberts Zile, Kosma Złotowski, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervangers	Rosa D'Amato, Martina Dlabajová, Maria Grapini, Henna Virkkunen

8.5.2015

ADVIES VAN DE COMMISSIE REGIONALE ONTWIKKELING

aan de Commissie cultuur en onderwijs

Naar een geïntegreerde aanpak van cultureel erfgoed voor Europa
(2014/2149(INI))

Rapporteur voor advies: Andrea Cozzolino

SUGGESTIES

De Commissie regionale ontwikkeling verzoekt de ten principale bevoegde Commissie cultuur en onderwijs onderstaande suggesties in haar ontwerpresolutie op te nemen:

1. is van mening dat cultureel erfgoed een geïntegreerde aanpak vergt om een culturele dialoog op gang te brengen en wederzijds begrip te kweken; is ervan overtuigd dat een dergelijke aanpak kan leiden tot meer sociale, economische en territoriale samenhang, terwijl daarmee tevens wordt bijgedragen aan de verwezenlijking van de doelstellingen die zijn geformuleerd in de Europa 2020-strategie;
2. stelt vast dat de projecten op het vlak van cultureel erfgoed vaak voorbeelden zijn van innoverende en duurzame economische activiteiten waarmee banen worden gecreëerd en de ondernemings- en onderzoekscapaciteit van kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's), een van de drijvende krachten van de Europese economie, wordt ontwikkeld; constateert dat cultureel erfgoed een gemeenschappelijk en algemeen goed is met een positief effect op sociale innovatie, slimme, duurzame en inclusieve groei, concurrentievermogen en werkgelegenheid; verzoekt de Commissie dan ook de lidstaten te stimuleren om te investeren in cultureel erfgoed en bij te dragen aan de bescherming en de instandhouding van de regionale, nationale en Europese culturele identiteit;
3. benadrukt dat de bevordering van het behoud van cultureel erfgoed en de opname ervan in duurzame toeristische producten mensen zal aantrekken en zal bijdragen aan de versterking van de lokale/regionale economie; verzoekt de Commissie om vanwege het economische belang van het cultureel erfgoed en het verband tussen cultureel erfgoed en toerisme, een alomvattende benadering te hanteren – en ook gezien het onlangs genomen initiatief tot het Europees Fonds voor strategische investeringen – voor de financiering van het cultureel erfgoed, bijv. de ontwikkeling van stedelijke infrastructuur, de standaardisatie en harmonisatie die nodig zijn voor bouw- of renovatiedoeleinden en het

behoud van monumenten, daarbij rekening houdend met het feit dat de verscheidenheid en de speciale eigenschappen van het historisch erfgoed vragen om specifieke oplossingen en methodes;

4. verzoekt de Europese Commissie om, in het kader van het Europees Fonds voor strategische investeringen (EFSI) en de herziening van de Europa 2020-strategie projecten, waaronder grootschalige projecten, op het vlak van het Europees cultureel erfgoed te steunen, aangezien hiermee banen in alle regio's worden gecreëerd, met name voor jongeren, en bijgedragen wordt aan sociale samenhang; wijst op de talrijke voordelen van investeringen in cultureel erfgoed – waardoor de intrinsieke waarde van het Europees cultureel erfgoed toeneemt – en benadrukt dat publiek-private partnerschappen met het oog op de financiering moeten worden geconsolideerd;
5. verzoekt de Commissie te beoordelen of het opportuun is om, in het kader van het EFSI, een thematisch investeringsplatform te bevorderen dat middelen uit publieke en private bronnen aantrekt op het gebied van toegepast onderzoek naar het behoud en de opwaardering van het cultureel erfgoed; wijst er verder op dat een geïntegreerde aanpak ten aanzien van het cultureel erfgoed in de Europese structuur- en investeringsfondsen nader uitgewerkt moet worden; benadrukt daarom dat er synergieën tot stand gebracht moeten worden tussen de structuurfondsen en de kaderprogramma's van de EU en andere hulpbronnen die de culturele sector ter beschikking staan; verzoekt de Commissie de lidstaten te controleren en te begeleiden bij de opname van cultureel erfgoed in lokale en regionale economische maatregelen, om maximaal rendement te behalen, en verslag uit te brengen aan het Parlement over investeringen in cultureel erfgoed en de geboekte resultaten;
6. onderstreept dat de gedachte achter de herziening van de EFRO-verordening en in het bijzonder het beginsel van geïntegreerde financiering in bepaalde concrete gevallen ook via steun aan grootschalige projecten in praktijk kan worden gebracht; onderkent echter dat kleinschalige culturele initiatieven die van bijzonder belang zijn voor de ontwikkeling ter plaatse en kunnen bijdragen tot het behoud van het cultureel erfgoed en de bevordering van de lokale en regionale ontwikkeling en sociaal-economische groei in het algemeen, moeten worden gestimuleerd en gesteund;
7. ziet grootschalige projecten als voorbeeld van de eerder genoemde geïntegreerde financiering en van de voordelen van het behoud van het unieke culturele erfgoed van Europa, zoals blijkt uit de directe en constante betrokkenheid en controle van de Commissie bij de uitvoering van de projecten; benadrukt dat het belang daarvan op waarde moet worden geschat als de eerste stap op weg naar interculturele contacten en eenheid tussen de Europese regio's;
8. constateert dat in artikel 3, lid 1, onder e), van Verordening (EU) nr. 1301/2013 wordt verwezen naar de financiering van "kleinschalige [...] culturele infrastructuur"; is ingenomen met de financieringsmogelijkheden voor culturele diensten zoals vastgelegd in artikel 5, lid 9, onder a) van dezelfde verordening;
9. stelt vast dat de Commissie tijdens de onderhandelingen over de regionale operationele programma's aan de totale kosten voor projecten op het vlak van investeringen in infrastructuur een maximum van 5 miljoen euro heeft gesteld (10 miljoen euro voor

monumenten die op de Werelderfgoedlijst van de Unesco voorkomen);

10. merkt op dat de lidstaten vanwege dit gestelde maximum, vooral omdat het hier de totale kosten betreft, grote moeite kunnen hebben om dergelijke geïntegreerde projecten die bijdragen aan het behoud en de opwaardering van cultureel erfgoed te bekostigen; wijst er echter op dat projecten op het vlak van culturele infrastructuur kunnen worden gecombineerd met projecten voor culturele vorming (zodat ten volle gebruik kan worden gemaakt van de mogelijkheden van digitalisering) en projecten voor kmo's, en dergelijke, waardoor het totaal geïnvesteerde bedrag veel hoger zou uitvallen dan 5 miljoen euro;
11. verzoekt de Commissie na overleg met de lidstaten en de regio's te overwegen om het bedrag van 5 miljoen euro naar boven bij te stellen aangezien de lidstaten anders belemmerd worden om de middelen uit het EFRO op doeltreffende wijze te besteden; verzoekt de Commissie daarnaast om te stimuleren dat een combinatie van verschillende fondsen voor de financiering van culturele projecten doeltreffend wordt ingezet, en flexibiliteit te betrachten bij specifieke projecten waarbij de investeringen in infrastructuur de limiet van 5 miljoen euro overschrijden;
12. onderstreept dat de EFRO-projecten op het vlak van cultureel erfgoed een praktisch voorbeeld zijn van meerlagig bestuur en een goede toepassing van het subsidiariteitsbeginsel, en een belangrijk onderdeel van de EFRO-uitgaven vormen; onderstreept het belang van grensoverschrijdende culturele projecten die bijdragen tot de versterking van de economische en sociale samenhang en inclusie bevorderen; pleit in dit verband voor maatregelen om de steun voor de financiering via publiek-private samenwerkingen te versterken en uit te breiden;
13. merkt op dat dergelijke projecten vaak als voorbeeld dienen van optimale werkmethode bij de verwezenlijking van geïntegreerde projecten in stedelijke gebieden, waarmee wordt bijgedragen aan de ontwikkeling van de stedelijke agenda; benadrukt de stedelijke dimensie van de initiatieven in het kader van de culturele hoofdsteden van Europa, die bijdragen tot de ontwikkeling van culturele netwerken in de steden, en creatieve initiatieven op lange termijn stimuleren, zoals de instandhouding van de identiteit van diverse lokale en regionale culturele tradities; stimuleert daarnaast de totstandbrenging van veelzijdige toeristische producten op basis van een geïntegreerd ontwikkelings-/strategieplan en het gebruik van ict-hulpmiddelen, marketinginstrumenten en andere innovatieve technieken om de zichtbaarheid van het cultureel erfgoed te vergroten;
14. is van mening dat DG Onderwijs en Cultuur binnen het Europees Instituut voor innovatie en technologie (EIT) een KIG (kennis- en innovatiegemeenschap) moet oprichten, die speciaal gericht is op het behoud van het cultureel erfgoed, en waarmee rechtstreeks een holistische visie op onderzoek en innovatie moet worden ondersteund;
15. is verheugd over het initiatief van de Commissie om VALOR als platform voor de verspreiding van projectresultaten te gebruiken, maar verzoekt de Commissie om in dit platform ook voorbeelden van optimale werkmethode op te nemen uit projecten op het vlak van cultureel erfgoed, die ten uitvoer zijn gelegd in het kader van EFRO tijdens de programmeringsperiodes 2000-2006 en 2007-2013; stelt voor een technische analyse uit te voeren van de specifieke methoden waarmee gegevens worden geüpload naar het portaal; vestigt de aandacht op de noodzaak om één EU-database/portaal op te zetten met

informatie over alle projecten op het vlak van cultureel erfgoed die gefinancierd worden met behulp van EU-programma's en -initiatieven, en verzoekt de Commissie om één EU-database/portaal op te zetten om potentiële begunstigden op de hoogte te stellen van het bestaan van Europese financieringsmogelijkheden;

16. is van mening dat bij de tenuitvoerlegging van stedelijke geïntegreerde en duurzame strategieën (artikel 7, EFRO-Verordening 1301/2013) en van door de gemeenschap geleide lokale ontwikkelingsstrategieën (artikel 32 van de Verordening 1303/2013 houdende gemeenschappelijke bepalingen), het beleid inzake het behoud van erfgoed (met name het beleid voor historische centra) moet worden versterkt, slimme specialisatie moet worden toegepast, woningen moeten worden aangepast aan de eisen van de klimaatverandering, het gebruik van ict-hulpmiddelen moet worden bevorderd en marketinginstrumenten en andere innovatieve technieken moeten worden gehanteerd om de zichtbaarheid van het cultureel erfgoed te vergroten;
17. verzoekt de Commissie een Europees Jaar van het cultureel erfgoed in te stellen;

UITSLAG VAN DE EINDSTEMMING IN DE COMMISSIE

Datum goedkeuring	5.5.2015
Uitslag eindstemming	+: 37 -: 1 0: 0
Bij de eindstemming aanwezige leden	Pascal Arimont, José Blanco López, Franc Bogovič, Victor Boştinaru, Mercedes Bresso, Andrea Cozzolino, Rosa D'Amato, Tamás Deutsch, Anna Hedh, Krzysztof Hetman, Ivan Jakovčić, Marc Joulaud, Constanze Krehl, Martina Michels, Iskra Mihaylova, Andrey Novakov, Mirosław Piotrowski, Stanislav Polčák, Terry Reintke, Liliana Rodrigues, Fernando Ruas, Monika Smolková, Maria Spyrali, Olaf Stuger, Ruža Tomašić, Ramón Luis Valcárcel Siso, Ángela Vallina, Matthijs van Miltenburg, Lambert van Nistelrooij, Derek Vaughan, Joachim Zeller
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervangers	Isabella Adinolfi, Enrique Calvet Chambon, Josu Juaristi Abaunz, Ivana Maletić, Bronis Ropè, Marco Zullo
Bij de eindstemming aanwezige plaatsvervangers (art. 200, lid 2)	Ulrike Trebesius

UITSLAG VAN DE EINDSTEMMING IN DE COMMISSIE

Datum goedkeuring	16.6.2015
Uitslag eindstemming	+ : 22 - : 0 0 : 2
Bij de eindstemming aanwezige leden	Dominique Bilde, Andrea Bocskor, Silvia Costa, Mircea Diaconu, Damian Drăghici, Jill Evans, Petra Kammerevert, Rikke Karlsson, Andrew Lewer, Svetoslav Hristov Malinov, Curzio Maltese, Fernando Maura Barandiarán, Luigi Morgano, Momchil Nekov, Michaela Šojdrová, Yana Toom, Helga Trüpel, Sabine Verheyen, Julie Ward, Bogdan Andrzej Zdrojewski, Milan Zver, Krystyna Łybacka
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervangers	Norbert Erdős, Mary Honeyball, Marc Joulaud, Ernest Maragall